

Nyugat-magyarországi Egyetem

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

Vállalkozások fejlődése az erdőgazdálkodásban

Írta:

Horváth Sándor

Sopron, 2011

Nyugat-magyarországi Egyetem
Erdőmérnöki Kar

Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola
Erdővagyon-gazdálkodás (E3) Program

Doktori Iskola vezető: Prof. Dr. Faragó Sándor
Tudományos témavezető: Prof. Dr. Lett Béla

1. A TÉMA MEGHATÁROZÁSA, AKTUALITÁSA

Az 1990-es évek tulajdonosváltásai során az erdőgazdálkodás is szervezeti változásokon ment keresztül. Az állami erdőtulajdon egy része magánkézbe került, valamint csekély mértékben a közösségi szervezetek (önkormányzatok, társadalmi szervezetek, egyházak) is tulajdonosokká váltak. A magánosítás azonban nem csak a tulajdonviszonyokat érintette, hanem ennél sokkal intenzívebben, az erdészeti kivi-telezési szolgáltatást is. A 22 állami erdőgazdaság (kevés kivétellel) teljesen leépítette az erdei szakmunkát végző brigádjait, akik a '90-es évek második felétől fogva magánvállalkozások keretében folytatták tovább tevékenységüket, és a korábbi munkaszerződéses jogviszony döntően átalakult vállalkozói szerződéses jogviszonnyá (outsourcing).

Az erdészeti kivitelezést végző fizikai szakszemélyzet tehát ettől fogva erdészeti kivitelező vállalkozásokat alapított, melyek részben átvették a korábbi termelőeszközöket, és a kellő szakismeret birtokában – kényszer – vállalkozókká váltak. Ez a fajta indirekt-deregulációs privatizáció a korábban állami monopóliumként meglévő erdészeti kivitelezői szolgáltatást, vegyes formában adta át a magánszférának. Egy-részt az állam a korábbi munkavállalók által használt termelőeszközöket (jelen esetben jórészt gépek, berendezések, telephelyek) kedvezményesen átadta a frissen alakult vállalkozásoknak, másrészt csekély mértékben ugyan, de támogatásokkal segítette az új vállalkozások beindítását.

Ezeknek a vállalkozásoknak a legnagyobb megrendelője (a korábbi munkaadó) az állami erdőgazdálkodás lett (állami területen bejegyzett erdőgazdálkodók), emellett megjelentek a piacon a magán-erdőgazdálkodók is, akik ma már szintén jelentős megrendelés-állománnyal látják el ezeket a vállalkozásokat. Mindmáig megmaradt azonban egy érzékelhető (bár nehezen definiálható) határ az inkább csak állami, és inkább csak magán megrendeléseket teljesítő kivitelezők között. Egyes területeken presztízs az, ha a kivitelező az állami erdőben is kap munkát, míg más vállalkozók nem is keresik ennek lehetőségét. Az erdőtelepítések döntő része a magánszférában valósult meg az elmúlt két évtizedben, és ez a folyamat is jelentős megrendeléseket adott a kivitelezői szektornak.

A tapasztalt kivitelező vállalkozók jelenléte elengedhetetlen a szakszerű erdőgazdálkodáshoz, és mivel a magán-erdőtulajdonosok és a bejegyzett erdőgazdálkodók döntő többsége semmilyen erdészeti szakismerettel nem rendelkezik, így az európai viszonylatban is nagyon szigorú erdőtervezési és erdőfelügyeleti szakhatósági tevékenység kényszerítő ereje mellett, a kivitelezők tevékenységének köszönhető, hogy a magánerdő jelentős részén az elmúlt 20 évben érdemi gazdálkodás folyt. Az erdészeti kivitelező vállalkozások voltak az elmúlt két évtizedben az erdőtelepítések kivi-telezői is. Alapvetően kijelenthető, hogy kevés erdőtulajdonos és/vagy erdőgazdálkodó rendelkezik saját kivitelezői kapacitással, ezért az erdészeti kivitelező vállalkozások, az erdészeti szolgáltató vállalkozások és a magánerdészetek látják el alapvetően a hazai erdőkben a kivitelezői feladatokat.

Az erdőgazdálkodás szervezeti felépítésével, szervezetfejlesztésével LETT B. foglalkozott, RUMPF J. a foglalkoztatottság alapjellemzőit adta meg. Az elmúlt évtizedben az erdészeti munkaerőpiac folyamatairól, helyzetéről nem jelent meg átfogó jellegű felmérés. Jelenleg a teljes nemzetgazdaság egyik legégetőbb problémája az alacsony foglalkoztatottság, aminek egyik megoldásaként a vidékfejlesztés merülhet fel. Az erdőgazdálkodás korlátozottan rendelkezik foglalkoztatási potenciállal, amit a menedzsmentszervezetek (erdőgazdálkodók és szakirányítók/szakszemélyzet) munkaerő-igénye mellett a kivitelező vállalkozások biztosítanak. A munkaügyi helyzettel együtt kell értékelni a munkavédelmi hiányosságokat is, a munkabalesetek és foglalkozási ártalmak a foglalkoztatás fontos elemei, ezen a téren komoly elmaradások tapasztalhatóak, melyek az erdész szakmai aktuális kihívásai közé sorolhatók.

2. ANYAGOK ÉS MÓDSZEREK

Az erdőgazdálkodás az Európai Unióban a versenyszféra része, tehát a dolgozat témájának kiindulópontját az erdészeti vállalkozások helyzetével kapcsolatos ismerethiány jelentette. A doktorandusi évek alatt számos előadáson, tanulmányúton, konferencián, szakmai tanácskozáson vettem részt, ahol a témával kapcsolatos, nemzetközi tudományos ismereteket gyűjthettem össze [HORVÁTH S. 1994]. A Georg-August-Universität Göttingen erdész hallgatójaként, a Viken Skog SA fakitermelő munkásaként (Norvég Magán-erdőgazdálkodók Szövetsége, Honefoss/Norvégia), valamint a Technische Universität Dresden (Tharandt) és az Albert-Ludwigs-Universität Freiburg erdészeti fakultásain doktorandusként (összesen két évig) szakmai tapasztalatokat szereztem a dolgozat elkészítéséhez. Bejegyzett erdőgazdálkodóként 1996-óta magam is részese vagyok az erdőgazdálkodási intézményrendszernek, a dolgozatba szervesen beépítettem ilyen irányú ismereteimet is.

Irodalmi feldolgozás

A téma irodalmi feldolgozását az erdészettörténet gazdag forrásanyaga segítette. A dolgozatban, első sorban az utóbbi évszázad európai gazdaságtörténeti fejlődésére koncentrálok, a magyar viszonyokat 1990-után elemzem részletesen. Az Európában intézményesült két nagy gazdálkodási rendszer (saját rezsiz kivitelezés és kivitelező alvállalkozók bevonása a termelésbe) hazai kialakulása dokumentált, utóbbi fejlődése azonban kevésbé kimunkált a szakirodalomban. A forrásmunkák elemzésekor az írott szakirodalom mellett az online tartalmakat is integráltam, továbbá számos konferencia, munkaértekezlet, szóbeli közlés ismeretanyagát is beépítettem.

Primer felmérések kidolgozása kérdőíves formában

A dolgozat témájának feldolgozása során több esetben primer felméréseket kellett végezni, mivel elérhető információforrás vagy adatbázis nem állt rendelkezésre. Az állami erdőgazdaságok erdészeti számára a partnerként együttműködő kivitelező vállalkozásokkal kapcsolatos tényeket, véleményeket kérdőíves formában gyűjtöttem

össze, amivel párhuzamosan az erdészeti kivitelező vállalkozások gazdasági helyzetét is felmértem. Az ÁESZ és az MVH hatékony közreműködésével az erdőtelepítők motivációjáról is kérdőíves primer felmérés formájában tájékozódtam. Ezen az úton értem el az 50 ha feletti erdőterületen bejegyzett erdőgazdálkodókat is, esetükben az aktuális erdészeti politikai irányokról alkotott véleményük és szakmai tapasztalataik összegyűjtése volt a célom.

Elérhető gazdasági adatbázisok összegyűjtése és feldolgozása

Az erdészeti főtevékenységű vállalkozásokkal kapcsolatos gazdasági adatbázisok elérhetősége alapvetően különbözik a vállalkozások jogi formájától. Az egyéni vállalkozók (és őstermelők) pénzügyi adatairól az évente benyújtott személyi jövedelemadó-bevallások adatai nyújtanak információkat. A gazdasági társaságok (jellemzően ebt., kkt., bt., kft., zrt. és szövetkezet) hasonló jellemzőiről az APEH adatbázisok mellett a céginformációs rendszerek (COMPLEX Céginfó és OPTEN Cégadatbázis) által szolgáltatott éves beszámolók adatai nyújtanak pontos információkat. Elérhető adatbázisként feldolgoztam az OMMF munkabaleseti statisztikáit is, és az FVM VKSZI által kiadott erdészeti gépkezelői jogosítványok adatsorait is. Az MGSZH bejegyzett erdőgazdálkodókról vezetett adattári nyilvántartása, valamint az erdészeti szakszemélyzetről vezetett adatsorok szintén fontos bázisként szolgáltak a vizsgálatokhoz. Az ONYF adatbázisai a bejelentett foglalkoztatottak létszámáról, bérvizonyairól mutat részletes képet. Ezeket az adatbázisokat számos szempontból moduláltam, feldolgoztam, az előforduló eltéréseket egymással és a kérdőíves felméréseim adataival összevettem, kritikusan vizsgáltam. Az eredményeket táblázatokban, diagramokban foglaltam össze, és téziseimet is ezen eredményekkel támasztottam alá.

3. HIPOTÉZISEK

A kutatási feladat hipotéziseit az alábbi pontokba szedve foglaltam össze.

Az állami erdőgazdaságok erdőterülettel rendelkező erdészetei a legnagyobb megrendelői az erdészeti kivitelező vállalkozásoknak, tehát a kivitelezési munkák árképzésének is legfontosabb szereplői. Ezt a megrendelés-állományt kiegészíti a magán-erdőgazdálkodók által keletkező, kivitelezői feladatok elvégzésére vonatkozó piaci igény. Az állami megrendelések gazdasági és pénzügyi paraméterei alapvetően meghatározzák a magán-erdőgazdálkodás analóg értékeit is, és döntő befolyással vannak a az erdészeti szolgáltatók jövedelmi, beruházási, fejlődési lehetőségeire, körülményeire.

Az erdőtelepítések nemzeti- és EU társfinanszírozott támogatása révén létrejött, és időlegesen megerősödött egy szűkebb köre az erdőgazdálkodó-kivitelező vállalkozásoknak, vagy korábbi nevén az erdészeti integrátoroknak. Az erdőtelepítésekhez kapcsolódó kivitelezői megrendelés-állomány az elmúlt évtizedben erősen hullámszórt, ami az erdőtelepítések révén megerősödni kezdett integrátorok gazdasági helyzetét és foglalkoztatási potenciáljukat destabilizálta.

Az erdészeti kivitelező vállalkozások kialakulása Magyarországon sajátos körülmények között zajlott, a korábbi állami és termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás átalakulásával, nem organikus fejlődés eredményeként történt. Ezek a vállalkozások fejlődése ma is lassú, egyenetlen, de lényeges, mással alig pótolható teljesítményt nyújtanak. Az erdőgazdálkodásban az erdőtulajdonosok és a bejegyzett erdőgazdálkodók mellett az erdészeti kivitelező vállalkozások helyzete és teljesítménye is meghatározó. A magán erdészeti szektor szervezésében speciális szereppel bírnak az integrátorok, a magánerdészeti üzemek.

Az erdőgazdálkodási termelést és szolgáltatást végző vállalkozások a gazdasági jellemzőik alapján jól elkülönülnek egymástól, a vállalkozások bizonyos jellemzőik alapján típusokba, klaszterekbe (osztályokba) sorolhatóak. Ezeknek a típusoknak, a definiált jellemzők

alapján, a piaci események hatására tapasztalható viselkedésük, fejlődési lehetőségük becsülhető. Az erdőgazdálkodási termelés- és szolgáltatást végző állami- és magántulajdonú vállalkozások között jelentős eltérések tapasztalhatók a gazdálkodás naturális és ökonómiai értelmében. Az erdőgazdálkodással, erdészeti szakirányítással/ szakszemélyzeti munkával, erdészeti kivitelezéssel foglalkozó vállalkozások eszközigénye, szakember-igénye, szezonális leterheltsége, alapvetően és regionális vetületben is jelentős eltéréseket mutat.

Az erdőgazdálkodás foglalkoztatási modellje tekintetében alapfeltevésem, hogy az eltérő erdészeti szektorokban (állami- és magánszféra, ill. erdőtulajdonos, erdőgazdálkodó, szakszemélyzet/szakirányító, kivitelező) a foglalkoztatási potenciál alapvetően különbözik. Továbbá ennek megfelelően az egyes szektorokban a különböző erdészeti szakképzettségű szakemberek szerepe is változó, és keresetviszonyaikat is jelentősen determinálja a szektorbeli elhelyezkedés. Az egyes erdészeti szektorokban a humánerőforrás létszáma és színvonala felmérhető, a foglalkoztatási és kereseti jellemzők megállapíthatók.

Az erdészeti szakmunka (fizikai munka) a kivitelező vállalkozásoknál koncentrálódik, és ez az erdőgazdálkodás egyik legnagyobb foglalkoztatási potenciálját teremti. Az erdészeti kivitelezés kellő szakképzettséget, fizikumot és munkafegyelmet igényel. Az erdészeti foglalkoztatásban a közmunka-programnak is jelentős szerepe van, az erdőben keletkező, alacsony képzettségi igényű munka az erdészeti szakmunka mellett is új munkahelyeket teremthet, ill. tarthat meg.

Az erdészeti szakmunka (kivitelezés) munkakörülményei rendkívül veszélyesek, a munkabalesetek és foglalkozási ártalmak, megelőzésük és következményeik nagyobb figyelmet érdemelnek. A munkabalesetek révén nem csak az egyéni egészség, hanem családi egzisztenciák is veszélybe kerülnek. A munkavédelmi helyzet fejlesztése a kivitelező vállalkozások vezetői mellett a szakmai megrendelők erkölcsi felelőssége is.

4. TÉZISEK

1. tézis

Bemutattam, hogy az állami erdőgazdaságok erdészetei összesen kb. 3000 kivitelező vállalkozással állnak szerződéses kapcsolatban, erdei szakmunkára vonatkozóan (erdőművelés, erdőhasználat, erdővédelem faanyag-szállítás). A szerződésekben szereplő megrendelés-állomány értéke (csak az állami erdőkre vonatkoztatva) éves szinten kb. 25 Mrd Ft értékű (az igénybevett szolgáltatások kb. 80%-a). Ezzel a megrendelés-állománnyal az állami erdőgazdálkodás a legnagyobb megrendelője az erdészeti kivitelező vállalkozásoknak. A magán-erdőgazdálkodók az állami erdőgazdálkodástól származó megrendelés természetes és gazdasági értékének további kb. felét biztosítják. Bemutattam, hogy az állami erdőgazdaságok erdészetei az erdőművelési szakmunka 90%-át, a fahasználatok (közelítéssel együtt értelmezve) és a faanyag-szállítás 95%-át erdészeti kivitelező vállalkozásoktól rendelik meg. Az erdőművelésben a munkák 10-15%-át az erdészeti közmunkaprogram résztvevőivel végeztetik el az állami erdészetek.

2. tézis

Bemutattam, hogy az erdőtelepítések az EU-csatlakozás után jelentős gazdasági fellendülést generáltak az erdészeti kivitelezők, közülük is az erdészeti integrátorok gazdálkodásában. Az erdőtelepítési pályázaton induló gazdálkodók motivációs háttéréről, a telepítések gazdasági hatásairól kérdőíves felmérés keretében értekeztem. Bemutattam, hogy döntően a kezdeményező-szervező erő az erdőgazdálkodói státusz mellett a kivitelezői feladatokat is felvállalni tudó vállalkozói szegmens volt. Ez az időszak számos erdészeti integrátor számára máig ható gazdasági fellendülést, és foglalkoztatás-bővítést hozott. Az erdőtelepítés intézménye a társadalomban régóta nagyon magas elfogadottsággal jelen lévő erdészeti tevékenység, a természetvédelem továbbra is az őshonos fafajok terjesztésének útjaként kezeli.

3. tézis

A kivitelező vállalkozások az erdőgazdálkodás mindennapi szakmai teendőinek tényleges végrehajtói, mai szervezeti felépítésüket a magánosítás után a '90-es évek végére érték el, amikor az állam

kiszervezte az erdészeti kivitelezési szolgáltatások szinte teljes egészét. Ez a vállalkozói szegmens az állami erdőgazdaságokkal azonos léptékű gazdasági teljesítményt tud felmutatni, a hozzáadott érték tekintetében is. A kivitelező vállalkozások közül meghatározó jelentősége van az erdészeti integrátoroknak, ill. a jelentős gazdasági teljesítményt szolgáltatóknak, akik bizonyítják, hogy fejlődésre képes szinten, magas műszaki színvonalon és komoly szakember-háttérrel, hosszú távon is nyújthat gazdasági perspektívát a kivitelezői szegmens. Annak ellenére, hogy az erdészeti kivitelező vállalkozások számára alig van elérhető támogatási forrás (2009-ben csak a 6%-uk pályázott), meghatározó teljesítményre képesek, és az erdészeti szakma által általánosan elfogadott színvonalon végzik munkájukat. Számukra célzott gépvásárlási támogatásra, célzott szakmai továbbképzésre lenne szükség. Az erdészeti támogatási rendszer nem ösztönzi ma az erdőgazdálkodókat a saját kivitelezésre, így az erdészeti kivitelezőket kell támogatni, amivel azok megerősítése, feltőkésítése, az „egybrigádós” szint túllépése gazdaságpolitikailag racionális célkitűzés lehet.

4. tézis

Kimutattam, hogy az egyik erdészeti kivitelező vállalkozás-típus egyéni vállalkozói formában vagy gazdasági társaságként öt fővel (vezetővel együtt egy brigáddal) működik, ahol a vállalkozás vezetője maga is személyesen részt vesz a napi munkavégzésben. A másik típus, amelyik sikeresen túllépi ezt a kategóriát, több brigádot tud párhuzamosan feladattal ellátni, műszaki fejlesztésre képes, és pénzügyileg is stabilizálódni tud. A kivitelező vállalkozások $\frac{3}{4}$ -e egyéni vállalkozói formában működik, míg $\frac{1}{4}$ -e gazdasági társaságként. A kivitelező vállalkozások döntő többsége tőkeszegény mikrovállalkozás, akik között számos kényszervállalkozás található. A vállalkozások eszközállománya elavult, ha lenne több forrásuk, döntően új gépeket és a munkavállalók bérének emelését finanszíroznák belőle. A kivitelező vállalkozások $\frac{3}{4}$ -ének (mikro-vállalkozásoknak) nincs elég megrendelése egész évben, a nyári hónapokban előfordul, hogy 50%-ra is lecsökken a kapacitás-kihasználtságuk, ami súlyos munkaszervezési és logisztikai problémát jelent. Meghatároztam a jelentős árbevételű és stabilan működő (nettó 25 M Ft feletti, legalább 4 lezárt üzleti évvel rendelkező) erdészeti szolgáltató vállalkozások gazdálkodási jellemzőit,

foglalkoztatási szerepüket. Egyértelmű, hogy a jelentősebb méret, stabilabb gazdálkodást eredményez.

5. tézis

Megvizsgáltam és jellemeztem az erdőgazdálkodás teljes szektorális foglalkoztatási kapacitását és fejlesztésének lehetőségeit, az egyes intézményi szerepekre lebontva. Bemutattam az egyes szereplők (erdőtulajdonosok, erdőgazdálkodók, szakszemélyzet/szakirányítók, kivitelezők) szakember-utánpótlásának igényét, jelenlegi problémáit. Az elérhető adatbázisok alapján jellemeztem az erdőgazdálkodásban dolgozók átlagkeresetét, a foglalkoztatók személyi jellegű ráfordításainak alakulását. Felmértem a lehetséges adatforrásokat, azokat összevettem egymással, és kimutattam az intézményi szereplők humán erőforrás-ellátottságát és a munkavállalók jövedelmi viszonyait.

6. tézis

Kimutattam, hogy az erdészeti kivitelezői szegmens kb. 17.000 alkalmazottat foglalkoztat, amivel az erdőgazdálkodás intézményi modelljében a legnagyobb munkaadóként van jelen. Az erdészeti foglalkoztatás bővítése részben ennek a szegmensnek a támogatásával képzelhető el. A második legnagyobb foglalkoztató szegmens az állami erdőgazdaságok, 5-6.000 fő állandó munkatárssal, amihez 3-4.000 fő közmunkás csatlakozik. A közmunkaprogram fejlesztése az erdőgazdálkodás foglalkoztatási szerepének bővítésére, új munkahelyek teremtésére szintén alkalmas intézmény. Megállapítottam, hogy az erdészeti kivitelező vállalkozások több mint felének vezetője nem rendelkezik erdészeti szakmai végzettséggel. Ezt a problémát hivatott ellensúlyozni a szakirányítói/szakszemélyzeti testület. Az erdészeti szakmunka minőségét egyértelműen befolyásolja a munkavezető és az együtt dolgozók szakmai képzettségének szintje. Ez kellően indokolja, hogy az erdészeti szakmai továbbképzési rendszer létrehozása, és kiterjesztése a kivitelező vállalkozásokra időszerű szakmapolitikai feladat.

7. tézis

Kimutattam, hogy a kivitelező vállalkozások vezetői és az állami erdészetek szakmai vezetői is alapvetően kielégítőnek ítélik meg az erdőgazdálkodásban tapasztalható munkavédelmi helyzetet,

munkavállalók egyéni védőfelszereléseinek és ezirányú szakmai képzettségének, tapasztalatainak színvonalát. Ugyanakkor hazánkban évente 4-5 ember veszíti életét erdei munkavégzés közben, a bejelentett munkabalesetek száma stabilan 100 feletti. A vállalkozások nem kellően érzik ennek súlyát, a kivitelező vállalkozások vezetőinek hatoda költene erre önszántából, amennyiben plusz bevételhez jutna. Az EMVA I. tengelyéből, a természetszerű erdőgazdálkodáshoz kapcsolódóan, támogatási koncepciót lehetne kidolgozni az erdészeti munkavédelem érdekében.

5. ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat alapvetően az erdőgazdálkodásban működő erdészeti kivitelező vállalkozások gazdasági és foglalkoztatási helyzetét elemzi, mutatja be. A '90-es évek változásai után a korábbi szakembergárda újjászervezte az erdőgazdálkodás intézményi modelljét, amiben az állami erdőgazdaságok mellett, a magán-erdőgazdálkodók és az erdészeti kivitelező vállalkozások is gazdasági szerephez jutottak.

A bejegyzett erdőgazdálkodók helyzetéről, kilátásairól számos tudományos igényű munka is készült, ellenben az erdészeti kivitelező vállalkozások felmérése, helyzetük elemzésére ebben a dolgozatban került sor átfogó jelleggel.

Ezek a vállalkozások döntően egybrigádos mikrovállalkozások, alacsony eszköz-ellátottsággal, alacsony bérszínvonallal. Az elvégzett munka műszaki színvonala alacsonyabb, de ezzel arányban állnak a vállalkozói díjak is.

Az erdészeti integrátorok (magánerdészeti üzemek) ebből a kivitelezői körből kiemelkednek, tőkeerősebbek, jobb a szakember- és eszköz-ellátottságuk, jelentős az árbevételük, a teljesítményük. A dolgozatban bemutattam a már jelentősebb teljesítményű erdészeti kivitelező vállalkozások gazdasági jellemzőit is. Ezen vállalkozások foglalkoztatási szerepe is árnyaltabb, fejlődésképesebb.

Az erdőgazdálkodás foglalkoztatási szerepét a foglalkoztatók és a munkavállalók oldaláról is elemeztem. Az erdőgazdálkodás intézményi szereplőinek (tulajdonosok, erdőgazdálkodók, szakirányítók, kivitelezők) foglalkoztatásban betöltött helyét, munkahely-teremtő és –fenntartó képességét is vizsgáltam. A dolgozatban bemutattam az erdőgazdálkodásban működő foglalkoztatási formákat, keresetviszonyokat, kiemeltam a szezonális problémákat. Külön foglalkoztam az állami erdőgazdálkodás, a kivitelező vállalkozások és a közmunkaprogram foglalkoztatás-élénkítő szerepével és lehetőségeivel.

A dolgozatban külön fejezetben tárgyaltam az erdőtelepítések gazdasági jelentőségét és foglalkoztatásban betöltött szerepét is.

Az erdőgazdálkodás munkavédelmi helyzetét az egyes kapcsolódó fejezetek keretein belül elemeztem, ezzel kapcsolatban fejlesztési irányokra tettem javaslatokat. Az erdőgazdálkodásban előforduló munkabalesetek és foglalkozási ártalmak megelőzése az erdész szakma társadalmi felelősségvállalásának részét képezi.

6. PUBLIKÁCIÓK

6.1. Közlemények

Horváth S. (2010): Foglalkoztatottság az erdőgazdálkodásban. Erdészeti és Faipari Híradó XXI. évf. 1. szám p.1-3

Lett. B. – Schiberna E. – Horváth S. (2010): A magánerdők tulajdonosai, gazdálkodói és kivitelezői. Őstermelők Lapja ISSN 1418-088X 2010/IV.

Lett B. – Schiberna E. – Horváth S. – Szentesi L. – Holl K. (2010): Az 50 ha fölötti erdőgazdálkodók körében végzett munkaügyi, munkaszervezési és gépbeszerzési felmérés eredményei. Mészáros Károly Emlékülés MTA VEAB Mező- és Erdőgazdálkodási Munkabizottság, Sopron 2010.06.25. (Konferencia-kiadvány: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron 2010, p.95-112, ISBN 978-963-9883-56-7)

Horváth S. (2008): New Directions for Work Safety in Hungarian Forestry. Előadás, VIII. International Conference of Young Scientists „Eurasian Forests – Northern Caucasus”, 08.10.2008 (Konferencia-kiadvány: UDK 630*:630*907.1:630*4:630*43 p.109)

Horváth S. – Szabó G. (2007): Az erdőtelepítési kedv élénkülésének részletes vizsgálata Magyarországon az Európai Unióhoz való csatlakozást követően. Előadás, Erdei Ferenc IV. Tudományos Konferencia, Kecskemét, 2007.08.27. (Konferencia-kiadvány: ISBN 978-963-7294-65-5 p.725)

Horváth S. – Szabó G. (2007): Az erdőtelepítési kedv élénkülésének részletes vizsgálata és kihatásai a magyar erdőgazdálkodásra. II. Pannon Gazdaságtudományi Konferencia, Veszprém, 2007.06.07. (Konferencia-kiadvány: ISBN 978-963-9696-29-7, p.63)

Horváth S. (2007): A biztonságos erdei munkavégzés elősegítése pénzügyi eszközökkel. Előadás, DOSZ Tavaszi Szél 2007 Konferencia, Budapest, 2007.05.18. (Konferencia-kiadvány: ISBN 978-963-87569-1-6 p.6)

Horváth S. (2006): Subventions for the forestry in Hungary. Előadás, VI. International Conference of Young Scientists „Forests of Eurasia – Hungarian Forests”, Sopron, 2006.07.05. (Konferencia-kiadvány: UDK 630*:630*907.1:630*4:630*43 p.47)

Horváth S. (2006): Adózás és állami támogatások az erdőgazdálkodásban európai kitekintéssel. Előadás, DOSZ Tavaszi Szél 2006 Konferencia, Kaposvár, 2006.05.06. (Konferencia-kiadvány: ISBN 963-229-773-3 p.61)

Horváth S. (2006): Az erdőgazdálkodásban előforduló munkabalesetek és megelőzésük lehetőségeinek gazdasági szempontú vizsgálata. Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Területi Bizottsága 2006. évi Publikációs Pályázata III. Helyezés

Horváth S. (2005): Erdőgazdálkodók különadója: az erdőfenntartási járulék. Erdészeti lapok CXL. évf. ISSN1215-0398 p.162-163 Lektorálta: Dr. Lett Béla

Horváth S. (2004): Az erdőgazdálkodás adózása az EU-csatlakozás évében. Erdészeti Lapok CXXXIX. évf. ISSN1215-0398 p.251-253 Lektorálta: Dr. Lett Béla

Haulik Á. – Horváth S. (2004): New directions for forestry policy in Hungary. IFSA News ISSN 1726-6017 No 39/2004

Haulik Á. – Horváth S. (2002): Hungary: Job possibilities on a slowly developing market. IFSA News ISSN 1726-6017 No 32/2002

Horváth S. (1994): A Torzsás-zugi szelídgesztenye sor. Természet Világa Természettudományi Közlöny 126. évf. 11. sz. 1995 ISSN 0040-3717 p.120 Konzulens: Szilágyiné Katona Edit

6.2. Tankönyv, szakkönyv, szerkesztői tevékenység, egyéb

Tóth Zs. – Horváth S. editor (2010): Dől a Fa! Munkavédelem az erdőgazdálkodásban - konferencia az Alföldi Erdőkért Egyesület Műszaki Szakbizottságának szervezésében Pilis, 2010. július 01. ELŐADÁSOK. Dől a Fa! Erdészeti Munkaügyi Közlemények II. szám. Periodika, NYME Kiadó, Sopron, ISSN 1789-6096

Lett B. – Horváth S. (2009): Erdészeti támogatások gazdasági eseményeinek számviteli megítélése. Erdészeti Kisfüzetek 5., Magán-erdőgazdálkodási Tájékoztató Iroda, Nyugat-magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, Sopron, 136 p

Horváth S. (2009): A magyar farm-erdőgazdálkodás munkabiztonsági vonatkozású elemzése. Diplomamunka, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar 2009, 75 p

Stark M. – Horváth S. (2007): Munkaügyi ismeretek. Erdészeti Kisfüzetek sorozat, Magán-erdőgazdálkodási Tájékoztató Iroda, Nyugat-magyarországi Egyetem Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, Sopron

Horváth S. (2007): A Németországban működő Holzabsatzfonds (Fakereskedelmi Alap) működésének bemutatása, és összevetése a korábban Magyarországon bevezetett hasonló intézmények hatásával. Doktori szigorlat, NYME 2007.07.23., 34 p

Horváth S. (2005): Az erdészeti és mezőgazdasági szakképzés finanszírozásának kérdései Magyarországon. Diplomamunka, NYME FMK Tanárképző Intézet, Konzulens: Dr. Szretykó György

Horváth S. (2004): A magán-erdőgazdálkodás gazdasági és jogi szabályozásának egyes kérdései az EU csatlakozáskor. Diplomamunka, NYME EMK Erdővagyon-gazdálkodási Intézet, Konzulens: Dr. Lett Béla

Stark M. – Lett B. – Horváth S. (2000): Az erdő és az erdőgazdálkodás NAT tankönyveiben való megjelenítésének értékelése. Kutatási jelentés, ERDŐ-VAD Program, Programvezető: Dr. Mészáros Károly